

VEČERNI LIST

Cene po pošti:

za celo leto . R 84[—]za pol leta . R 42[—]za četrt leta . R 21[—]za 1 mesec . R 7[—]Za Ljubljano mesečno 7[—]

Uredništvo in uprava:

Kopitarjeva ulica št. 6

Uredn. telefon št. 50

Posamezna številka 60 vln.

NEODVISEN DNEVNIK

Posamezna številka 60 vln.

Splošna stavka na železnicah.

Komunisti proglasili stavko. — Pasivno zadržanje drugih organizacij.

Ljubljana, 16. aprila. Sinoči ob 6. se je vršil pred Mestnim domom v Ljubljani shod železničarjev, ki ga je sklical odbor »transportnih radnika i službenika«. Shoda se je udeležila velika množica, ne toliko železničarjev, kakor drugega, povečini radovednega občinstva. Shod je otvoril sklicatelj Ivan Makuc, komunist, ki je tudi predsedoval shodu. Govorili so tajnik komunistične železničarske organizacije Petrič, strojevodja Perdan, Marcel in Zorja. Govorniki so zatrjevali, da stavka ni političnega, ampak strogo strokovno-stanovskega značaja. Zahtevali so popolno uveljavljenje »Protokola sporazuma«, ki je bil podpisan meseca oktobra med Savezom transportnih in saobračajnih radnika ter železniškim ministrstvom, nadalje odpravo začasnega poslovnika, izdanega meseca marca, zvišanje prejemkov, spoštovanje 8-urnega delavnika in uvedbo zaupniških svetov. Govorniki pa svojih zahtev niso dovolj pojasnili in stavke tudi ne utemeljili. Naznanili so kratkoročno, brez vsakega glasovanja, sklep: »Ob 12. ponoči se začne povsaj Jugoslaviji splošna železničarska stavka.« Govorniki med množico splošno tudi niso želi odobravanja razen pri manjšem delu poslušalcev, pri svojih komunističnih pristajih.

da o ciljih in namenih stavke ni bila oficijelno obveščena, da na včerajšnjem shodu ni prišla do besede in ker se o stavki tudi ni glasovalo, nima Zveza povoda za to stavko se ogrevati; ker pa hoče preprečiti prelivanje krvi, ne uvede nobene protiakcije ter se do nadaljnjega vzdrži dela. Proglašajo se pasivno. Za vse posledice stavke ne nosi Zveza nobene odgovornosti.

Razglas državne in južne železnice.

LDU Ljubljana, 16. aprila. Inšpektor državnih železnic v Ljubljani objavlja: Pri včerajšnjem shodu železničarjev pred Mestnim domom je bila proglašena splošna stavka železničarjev. Ves promet na državnih železnicah v Sloveniji je prenehala dne 15. aprila opolnoči. Železniška uprava izkuša vpostaviti promet v najkrajšem času.

LDU Ljubljana, 16. aprila. Z ozirom na stavko železničarjev, proglašeno po socialističnem Savezu saobračajnih i transportnih radnika, sporoča obratno ravnateljstvo južne železnice v Ljubljani: Obratno ravnateljstvo južne železnice ni bilo oficijelno obveščeno o nameravani stavki; zvedelo je o tej nameri šele po končanem javnem zborovanju. Opolnoči je osebe južne železnice, včlanjene v Savezu saobračajnih i transportnih radnika, večinoma takoj zapustilo delo, dočim so uslužbenci, člani Zveze jugoslovanskih železničarjev deloma ostali v službi. Predsedstvo Zveze jugoslovanskih železničarjev je izdalo razglas, da je Zveza kot taka proti stavki, da pa se proglašajo za pasivno. — Obratno ravnateljstvo južne železnice deluje naprej, samo nekaj uslužbencev je izostalo. Na progi je ustavljen ves promet. Vlaki, ki so opolnoči dospeli na kako medpostajo, so tam ostali. Mir se doslej ni kalil.

»Prometna zveza« proti stavki.

Kakor čujemo, »Prometna zveza« ne odobrava stavke in ostro obsoja samovoljno postopanje komunistov, ki so kar na svojo roko proglasili stavko.

Zveza Jugoslovanskih železničarjev — pasivna.

Zveza jugoslovanskih železničarjev je izdala proglas, v katerem izjavlja,

Zakaj so proglasili komunisti štrajk v tobačni tovarni.

Zagreb, 15. aprila: Na shodu, na katerem so komunisti proglasili štrajk v tobačni tovarni, je dejal komunistični vodja: »Drugarice, pazite, da se i tu ne zanese

ljubljska »jezuitska bolest«, mi jih bomo sigurno odstranili.« Zato so torej proglasili štrajk, da bi iz tovarni izrinili krščansko delavstvo. Boj komunistom!

Nove zahteve tobačnega delavstva.

Finančna uprava dovolila izboljšanje plač po predlogu ravnateljstva tobačne tovarne.

Ljubljana, 16. aprila. Včeraj popoldne se je vršil shod zaupnikov in zaupnic kršč. socialnega delavstva v tobačni tovarni. Na zborovanju je bilo vnovič ugotovljeno, da je stavka za delavstvo te tovarne v teh razmerah kočljiva. Zato je shod odobril prejšnje sklepe zaupnikov in javnega shoda, ki so merili na to, da organizacija ne gre v štrajk, da s tem prepreči, da bi se tovarna zaprla.

Dalje je bilo naznanjeno, da je iz Belgrada došla že pred tednom naznanjena rešitev meznih zahtev delavstva. Kršč. socialna organizacija je zahtevala 100% povišanja. Vodstvo tovarne pa je predlagalo 57% povišanja. Približno v tem smislu se glasi sedaj tudi odgovor: Poviški se dele v 3 kategorije: za ženske 13 K dnevno, za moške 16 K, za kvalificirane 19 K.

Za družinske člane po 12 K tedensko. Povišek se izplača prihodnji teden od 1. januarja dalje.

Zaupništvo, okrog sto po številu, se je soglasno izreklo, da ta dovoljeni povišek ne odgovarja stavljenim zahtevam in še manj sedanjim potrebam. Zato zaupništvo kršč. soc. organizacije tobačnega delavstva izjavlja, da z dovoljenimi priboljški ni zadovoljno in bo nove zahteve stavilo v posebni spomenici.

Delavstvo zahteva:

1. Zvišja naj se za 100% temeljna plača, ki še od l. 1912 ni bila zvišana.

2. Dovolijo naj se nove draginjske doklade za 125%.

Te zahteve bo organizacija v posebni spomenici obrazložila ter jih po svojih zastopnikih zastopala v Belgradu.

Nameravana splošna stavka v Belgiji.

Krščanske strokovne organizacije proti štrajku.

LDU Bruselj, 15. aprila. (DunKU. — Agence Havas.) Krščanske strokovne organizacije železničarjev, poštnih, brzojavnih in telefonskih nameščencev se marljivo

trudijo preprečiti 24 urno splošno stavko, ki bi jo proklamirale strokovne organizacije za dan 1. majnika.

Sardiniji proglasili v nedeljo splošno stavko vseh železničarjev. Vsi vlaki so ustavljeni. Prekinjen je tudi vsak promet med kontinentom in Sardinijo.

Draginja.

Pretekli teden smo doživeli v Ljubljani draginjsko razpravo, na katero so došli zastopniki konsumentov in producentov. Delavstvo je bilo zastopano le po svojih konsumnih organizacijah, kar se nam zdi škoda. Vendar smo z veseljem pozdravili ta korak vlade, da je sklicala to draginjsko enketu, katere namen je bil v sedanjih razmerah najti izhod iz strašne draginje. Šlo je v prvi vrsti za to, da vsakdo pove svoj pameten predlog, da enketu o njem razpravlja in da se vlada po njem ravna. Namen vlade je bil tedaj, poklicati na pomoč in sodelovanje v boju proti draginji široke ljudske sloje, ki vsled draginje največ trpe. Umevno je, da so morali biti zraven tudi zastopniki producentov in razni drugi strokovnjaki.

Sklenile so se razne resolucije, o katerih ne bomo pisali. To ni namen tega članka. Mi moramo le ugotoviti, da draginjska enketu ni odpravila draginje, kakor so morda naivni ljudje pričakovali, da pa — kakor se zdi — tudi ni pogodila sredstva, da bi se naraščanje draginje ustavilo. Morda je nekaj krivde v tem, ker so zastopniki konsumentov premalo pripravljeno prišli na to enketu, vsled česar ni bilo mogoče prav jasno povdariti zahtev ravno tistega dela ljudstva, ki draginjo najbolj občuti.

Vlada bo izvajala in že izvaja sklepe, ki jih je sklenila enketu. Jasno je, da bo morala imeti dovolj brezobzirne energije, da izvede tudi stvari, ki jih draginjska enketu ni sklenila. Draginja narašča venomer in sedaj nam grozi že strašno podraženje mleka. Tega vsega ljudstvo trajno ne bo moglo prenesti; naraščanju draginje vse gospodarstvo ne bo kos. Treba bo izrednih sredstev. Ampak vse to so le slabi zdravilni praški, ki pomagajo za hip, da pozneje bolezen še huje pritrsne.

Padanje naše valute ni zadnji vzrok draginji. Pač pa je v zvezi z mnogimi drugimi dejstvi, ki vsa povzročajo ogromno naraščanje cen. Nesrečno reševanje valutne reforme v naši državi po bivši liberalno-socialistični vladi je povzročilo, da krona vedno bolj izgublja veljavo. So grehi, ki se jih ne da več popraviti. Ubij človeka, in tega greha ne moreš več napraviti nestorjenega. Tako podobno je s sklepom bivše liberalno-socialistične vlade glede zamenjave kron v dinarje v razmerju 4 : 1. Ta sklep, enkrat storjen, je vplival na vrednost naše krome, kakor slana. Seveda ljudje, ki so povzročili to nesrečo, danes najbolj kriče proti draginji, kakor tat vpije: »Primate tatul!«

Drugi važni vzrok draginje pa je padanje produkcije. To pa ni le samo naša jugoslovanska zadeva, marveč svetovni pojav kot posledica svetovne vojne. Ena izmed komisij zadnje londonske konference je ugotovila, da so se doslej podražile življenske potrebščine: v Avstriji za 4000 odstotkov, na Nemškem za 1000 odstotkov, na Francoskem in v Italiji za 300 odstotkov, na Angleškem za 170 odstotkov, na Japonskem za 160 odstotkov in v Združenih državah za 120 odstotkov. Ta draginja povsod stalno raste in mu je vzrok padanje produkcije. Splošno se more reči, da se izvrši danes komaj 40 odstot. tistega dela, kakor pred vojno. Istočasno so pa znatno narastle življenske zahteve širokih slojev. Stavke po celem svetu so na dnevnem redu kot odpor proti neznosni draginji. In vendar stavke ne bodo rešile draginjskega vprašanja, marveč morejo draginjo le pospeševati. Elementom, katerih edini začasni cilj je prevrat, naraščanje draginje in stavke dobro služijo, da dosežejo svoj namen. Stavka more biti naperjena tudi proti vladam, da se z njo izsilijo pravične zahteve, ako ni družega sredstva. V današnjih časih splošne draginje pa je to orožje dvorezen meč in si je treba stokrat premisliti, more-li toliko koristiti kakor škodovati v slučaju, da je uspešen. To stoji, da je zvišanje produkcije predpogoj za uspešno pobijanje draginje. Dokler to načelo ne prodre v najširše sloje, je boj proti draginji mahanje v zrak in vsa druga sredstva v tem najpotrebnejšem boju ne bodo izdatno pomagala. Če se hočemo

res in resno bojevati proti draginji, moramo zavzeti tudi odločno stališče proti vsem temnim preukuhom, ki draginjo samo izrabljajo v zgolj agitatorične namene.

Proti državi.

Danes o polnoči se je pričela splošna stavka železničarjev po celi državi, ki so jo vpriporili komunisti v prvem redu iz političnih ozirov. Promet počiva popolnoma. Komunistom se ni zdelo vredno o nameravanem štrajku obvestiti druge železničarske organizacije, ter so kar na svojo pest razglasili štrajk. Iz letaka, ki so ga včeraj razsipali med železničarje, je razvidno, da gre tu v prvi vrsti za uveljavljenje komunistične organizacije in ne toliko za gospodarske stvari. Kakor čujemo, je izdalo vojaško poveljstvo razglas, v katerem pozivlje štrajkujoče k delu, sicer bodo pozvani v vojno službo. Letake komunisti trgajo s sten.

Ta štrajk je brezvesten in nevaren vsled tega, ker vsako prekinjenje prometa povečuje pomanjkanje živil. Pa kaj briga to gospode komuniste, ki menijo, da imajo že v roki diktaturo države.

Gotovo smo vsi zato, da ima železničar v teh težkih časih od svojega dela zaslužek, ob katerem more živeti z družino. Toda za dosego tega je na razpolago polno drugih potov, katerih se komunisti nečejo poslužiti, ker jim je v prvi vrsti za prevrat v komunističnem smislu. To je hudodelstvo nad vsemi drugimi sloji in posebno nad delavstvom samim. Ker zabranjujejo uvoz prehrane in s tem povečujejo nezadovoljstvo ter pospeševanje notranjega nereda v veselje vseh notranjih in zunanjih sovražnikov države.

Delavstvu!

Delavec, kdo je kriv, da se ti slabo godi? Kdo je kriv, da si povsodi zapostavljen in da draginja vsak dan narašča ne oziraje se, da stokaš in zdihuješ, da zdaj in zdaj žuga pogin tebi in tvoji družini? Mar ni tudi delavstvo samo krivo? Ali je potrebno, da se mora delavstvo med seboj prekljati, nazore in delo nasprotne organizacije podirati in pobijati, kadar gre za skupne delavske koristi in bi se s skupnim nastopom moglo kaj doseči? Ali je res to edino koristno in potrebno, da se v prvi vrsti skrbi, da človek podivja in se mu vzame ves čut pravičnosti in poštenosti? Kakšen pomen ima vendar to za dobrobit delavstva, da se mu osvožati cerkev, duhovnik, molitev in vse, kar je poštenega in krščanskega?!

Dragi tovariši! Bodi mišljenja, kateragakoli hočeš, draginjo, ki jo čuti sedaj vse delavstvo, čutim tudi jaz in Ti, ali tega smo krivi tudi sami.

Bič in grda kapitalistična brutalnost, katera nas davi in pritiska v tla, se ne bo odpravila s tem, ako išče socialistično-komunistična stranka svoje politične namene, marveč v slogi in upoštevanju vseh delavskih organizacij in njih koristi je moč!

Ali se nočete od tovarnarjev, trgovcev, bank in drugih kapitalističnih podjetij nič učiti?! Ali ti tudi mečejo iz svoje srede slabejše druge iz svojih organizacij, kakor mečejo socialisti krščansko organizirano delavstvo iz tovarn, koder je v manjšini? Ali v tem iščete moči za dobrobit delavstva, da hočete s terorizmom spraviti sami sebe na komunistično nadvlado?! Ako Vam gre za splošno korist delavstva, zakaj delate na svojo pest in ne sodelujete z zastopniki splošnih delavskih organizacij in bi, če gre resnično za korist delavstva, skupno nastopili.

Tovarnarji in kapitalisti se kartelirajo, trgovci in druga podjetja si varujejo svoje koristi z vsemi močmi, brez razlike vere, narodnosti ali drugih nasprotujočih načel; zakaj bi se vendar delavske organizacije ne strnile skup za svoje koristi, akoravno so si načelno nasprotne.

SPLOŠNA ŽELEZNIČARSKA STAVKA NA SARDINIJL.

LDU Split, 15. aprila. (DDU) Rimski listi javljajo iz Sassarija, da so na

Čas je prišel do vrhunca, ako se organizacije medsebojno ne bodo vpoštevale in skupno sklepale, kaj je pametnega ukreniti, postal bo še večji nered, kakor je sedaj in delavstvo bode kljub temu lačno in bo od lakote umiralo, akoravno bo komunistična ideja prodrla. Komunisti tega nočejo, ker jim gre le za njih strankarske namene.

Železničar.

ITALIJANSKA UGIBANJA.

LDU Split, 15. aprila. (DDU) Rim-ska »Epoca« poroča o poslednjem ministrskem svetu, kateremu so prisostvovali vsi ministri ter načelniki generalnega štaba vojske in mornarice, general Badoglio in admiral Acton, da se je bavil zlasti z onimi problemi, ki se bodo razpravljali na sestanku v San Remu, katerega se udeležijo tudi načelniki zavezniških generalnih štabov. »Epoca« veli, da Nitti sporazumno s tovariši ni nehal iskati rešitve jadranskega vprašanja ter da je dosegel sporazum z Jugoslavijo. Danes se je govorilo, da vrhovnemu svetu ne bo preostajalo drugega kot vzeti ta sporazum na znanje. — Ministri so bili davi zelo rezervirani glede tega vprašanja. Nekateri tudi ne prikrivajo možnosti, da se sporazum v zadnjem trenutku utegne izjaloviti. Sporazum bi imel zagotoviti Italiji njen položaj zlasti z ozirom na trgovinske odnose ter bi ji dopuščal, da v najkrajšem času preko Jugoslavije prevzame na Balkanu ono mesto, ki ga ji svetuje njen gospodarski položaj.

LDU Split, 15. aprila. (DDU) »Giornale d'Italia« piše povodom ministrskega sveta, da se v političnih krogih govori, da se je resnično že dosegel sporazum med italijansko in jugoslovansko vlado glede rešitve reškega vprašanja. Prisotnost poveljnika mornarice in vojske pri tem ministrskem svetu potrjuje te govore.

SAN REMO.

LDU Split, 15. aprila. (DDU) »Idea Nazionale« javlja, da odpotuje Nitti 17. t. m. v San Remo. Scialoja je odpotoval v San Remo direktno iz Londona.

LDU Split, 15. aprila. (DDU) Na konferenci v San Remu bo zastopal Japonsko poslanik Chinda, ki se je tudi udeležil londonske konference.

DEMISIJA ČESKOSLOVAŠKE VLADE.

LDU Praga, 15. aprila. (ČTU.) Predsednik Masaryk je sprejel demisijo vlade in je naprosil ministrskega predsednika in druge člane kabineta, naj ostanejo na svojem mestu in naj nadaljujejo svoje posle, dokler se ne imenuje nova vlada.

PROTEST ČESKOSLOVAŠKE PROTI PLEBISCITNIM DOLOČBAM.

LDU Praga, 15. aprila. (ČTU.) Čehoslovaška vlada je v Parizu energično protestirala proti pogojem, ki jih je plebiscitna komisija v Tešinu sklenila glede ljudskega glasovanja in je zahtevala, naj se izpremenijo odločitve te komisije.

SPOR MED KOVINSKIMI INDUSTRIJCI IN DELAVCI V BERLINU.

LDU Berlin, 15. aprila. (DunKU - Wolff) Obratni sveti tvornice Knorr-Bremse so danes vdrl v postopje upravnništva in zahtevali za vseh 3600 delavcev po 1000 mark, odpravitve akordnega dela, za vsako uro dela šest mark plače in izplačitev mezde za čas stavke proti Kappovemu puču. Delavci so napadli posamezne uradnike in prisilili ravnatelja, da pismeno obljubi 600 mark za vsakega delavca. Ravnateljstvo pa ni pripoznalo obljube ravnatelja. Zveza kovinskih industrialcev je sklenila, jutri odpustiti delavce iz službe.

STAVKE.

LDU London, 15. aprila. (DunKU.) Po poročilu Reuterjevega urada iz Dublina je splošna stavka končana.

Politične novice.

+ **Jadransko vprašanje.** Belgrajska »Politika« poroča, da je prestolonaslednik regent Aleksander sprejel v advijenci namestnika ministra za zunanje posle, dr. Spalajkovića, Minister mu je poročal o zadnji fazi razgovorov v jadranskem vprašanju. — Koncem tega tedna pošlje vlada naši delegaciji v Parizu potrebna navodila. Ker je g. Pašić vsled obolevnosti zadržan, odpotujeta v San Remo minister za zunanje posle dr. Trumbić in poslanik v Parizu dr. Vesnić. — Zanimiva je vest, da so Italijani po angleški brzojavni agenturi objavili v londonskih listih, da je jadransko vprašanje že rešeno, in sicer na ta način, da dobi Italija suvereniteto nad Reko, dočim dobi Jugoslavija Sušak in Volosko, a Opatija pripade Italiji.

+ **Draginja in »Naprej«.** Demokrasko-socialistična vlada, v kateri so sedeli socialpatrioti Kristan, Korač, Bukšeg, je Protičevići vladi zapustila kar najžalostnejšo dedščino; Prazne državne blagajne,

prazne žitnice in zavoženo valutno vprašanje. Bukšegovo gospodarstvo bi samo v ministrstvu prehrane tekem enega leta napravilo državi nad eno milijardo pasiv. Največ je pospešila draginjo živil nesrečna prehranjevalna politika ministra Bukšega, ki je hotel biti modrejši kakor njegov prednik dr. Korošec, pa jo je ponomolomil, in način, kako je prejšnja vlada rešila valutno vprašanje. Korač se je pa v parlamentu nato še postavljaj, kako modro in dobro da je postopala v tem vprašanju demokrasko-socialistična vlada. Vsakemu človeku je danes vse to znano, ker čuti mladost prejšnje vlade na svojem želodcu, samo Kristanovemu »Napreju« se še ni zjasnilo in vprašuje, kdo je vzrok rastoče draginje.

+ **Kulturni boj v Avstriji.** Minulo soboto je na Dunaju zborovalo društvo »Svobodna šola«. Govorili so dvorni svetnik Hock, podžupan Emmerling, obč. svetnik Speiser i. dr. Napovedali so najhujši boj za svobodno šolo: za popolno ločitev cerkve od države in šole. Pri tem so se izgovarjali, da so jih izzvali katoličani na katoliškem shodu. Svojo solidarnost in pomoč je Svobodni šoli obljubilo tudi društvo za reformo zakonskega prava. Gliha vkup striha!

+ **Vojaški režim zopet straši.** Graška »Tagespost« dne 14. aprila priobčuje na uvodnem mestu dopis Teodorja Berkesa iz Belgrada o »poostreni vladni krizi v Jugoslaviji«. Dopisnik precej objektivno beleži splošno znana dejstva in govornice zadnjega časa ter med drugim tudi navaja: Bivši ministrski predsednik Davidovič je nasvetoval regentu naj Protičev kabinet odpusti. Regent je pa to odklonil z utemeljitvijo, da bi mogel odpoklicati samo vlado, kateri bi parlament izrekel nezaupanje. Končno navaja dopisnik govornice, da bo Protič po pravoslavni velikonočni praznikih odstopil in da bo njegov naslednik Vesnić. »Druge govornice — zaključuje dopisnik — so pa mnogo resnejše. Po teh naj bi se v slučaju, da se položaj ne bi dal odmotati, ustanovil vojaški režim.« Na kaj takega v Jugoslaviji pač noben resen človek ne misli.

Dnevne novice.

— **Umril je 11. aprila** obče spoštovani g. Koritnik Jožef, paznik v Trbovljah. Bil je dolgo vrsto let zvest član Jugslov. Strokovne zveze. Žalujoči rodbini iskreno sožalje.

— **V Zg. šiški** je umrl v četrtek, 15. t. m. tamošnji nadučitelj g. Josip Bregar. Cenjeno učiteljstvo ljubljanske okolice in Ljubljane se prosi, da se v čim večjem številu udeleže pogreba. Pogreb bo v soboto popoldne ob 4. uri iz Zg. šiške k sv. Križu.

— **25 letnico** svojega delovanja praznuje v nedeljo, dne 18. aprila Katol. slov. izobraževalno društvo v Škofji Loki. Dopoldne se vrši skupna društvena maša in po maši slovesno zborovanje v društvenem domu. Popoldne ob pol 5. uri se začne komerz z najrazličnejšim sporedom. Zvečer ob 8. uri se bo pa uprizorila A. Medvedova žaloigra: Za pravdo in srce. Vstopnice k prireditvi se dobivajo v predprodaji v trgovini g. Debljak.

— **400.000 dinarjev** poneveril. Blagajnik železniškega ravnateljstva v Belgradu Perivoj Zarić je včeraj pokazal izvršiti samomor v kopališču v Dušanovi ulici s tem, da si je hotel prerezati vrat. Ker mu to ni uspelo, se je sam prijavil policiji. Povedal je, da je hotel izvršiti samomor, ker mu v blagajniškem izkazu manjka 400.000 dinarjev, ki jih je zaigral z železniškim uradnikom Stojkovićem in znanim igralcem iz Pančeva, Popovićem. Skupaj s svojim denarjem je izgubil 505.000 dinarjev.

— **Tiskarski škrt** je vrnil v 84. števil. našega lista k notici »Kat. slov. izobr. društvo v Hrušici itd.« šest vrstic, ki ne spadaja zraven in se tedaj ne nanašajo na to društvo.

— **Na smrt obsojena.** LDU Marseille, 15. aprila. (DunKU.) Vojno sodišče je na smrt obsodilo gospo Lujizo Berne, obtoženo, da je leta 1914 za zasedbe St. Quentin na izročila Nemcem enega svojih sosedov, ki so ga potem Nemci ustrelili.

— **Kako se ponarejajo živila.** Dunajski listi priobčujejo poročilo mestnega tržnega urada za mesec marc. Iz tega poročila pomenamo nekaj zanimivosti o ponarejanju živil. Mleko se večinoma potvarja z vodo; navadno prilivajo po 10 do 25 odstotk. vode, v nekaterih slučajih pa celo 36 do 54 odstotkov! Skoraj vedno je potvorjen mehki sir, ki vsebuje po 65 do 76 odstotkov vode in mnogo krompirjeve moke. — V različnih klobasah je posebno veliko moke; zadnji čas so začeli klobase od zunaj barvati — bodisi rjavo, rdeče ali črno, da so videti vabljivejše. — Kakao in zmlata čokolada sta mnogokrat zmešana z zmlatim lupinami kakava, pa tudi s krompirjevim in koruznim škrobom. Ponarejajo se tudi dišave, konzerve in sploh malone vsa živila, posebno pa tudi pijače.

— **Potvarjanje avstrijskih kron.** Avstrijski listi poročajo, da se čim dalje česče pojavljajo v prometu bankovci od 10 do 10.000 K s potvorjenimi koleki. Te dni je neka graška banka v enem samem slučaju ugotovila 12 tako potvorjenih 10.000-kronskih bankovcev.

— **Izboljšave za vajence v Avstriji.** V avstrijski republiki so že lani odpravili večerni in nedeljski pouk na nadaljevalnih šolah ter ga preložili na popoldanske ure. Pred kratkim so uveljavili zakon o delavskih dopustih, glsom katerega imajo pravico do 1—2 tedenskega dopusta tudi vajenci. Državna socialna uprava je ustanovila več domov zunaj mest, kjer se sprejemajo oddiha potrebni vajenci. Istotako so uveljavili nov zakon o nadaljevalnih šolah, glasom katerega dobe v nadaljevalnošolskih svetih svoje zastopnike tudi delavci in delavke mladinske organizacije. Nadaljne zahteve za izboljšanje položaja vajencem so: Ustanovi naj se centralni urad za delavno mladino; ustanove naj se nadzorništva za vajence; zakonito naj se določijo najnižje plače za vajence; dopusti naj se razširijo na vso delavno mladino, ki imej brez razločka pravico do 4 tedenskega letnega dopusta; sobotni popoldanski pouk naj se odpravi in preloži na kak drug dan.

Ljubljanske novice.

lj **Opezarjamo** sl. občinstvo na prireditve šentpeterskih Orlic, II. oddelek v soboto, 17. t. m. v Ljudskem domu. Na sporedu telovadba, telovadni plesi, šaljivi prizori, prosta zabava, šaljiva pošta, srečlov.

lj **Tovariši in tovarišice!** Včeraj je preminul naš dolgoletni član g. Anton Cvet, uradnik »Zadružne zveze«. Dolgotrajna, mučna bolezen je popolnoma izčrpala vse njegove prihranke kakor tudi od njegove žalujoče matere. Zato prosimo cenj. tovariše in tovarišice, da v znak sočutja nabirajo med seboj prostovoljne prispevke za kritje stroškov pogreba, ostalo pa naj bo kot prva pomoč revni materi. Prispevke nabira pisarna »Društva zasebnega uradništva Slovenije«. — Odbor.

lj **Podraženje mleka.** V Ljubljani se govori in mlekariče zatrjujejo, da se bode prihodnji teden podražilo mleko in sicer liter na 7, reci sedem kron. To bi bil neopravičen udarec bolnikom, deci in sploh revnemu prebivalstvu. Pozivljamo deželno vlado, da prepreči to neopravičeno navijanje cen. Brezvestni privijači mlečnih cen v okolici Ljubljane, ki hočejo ob krvi in smrti največjih revežev bogatiti in spraviti kmetski stan ob dobro in pošteno ime, ne zaslužijo pardona. Tu ni nobenega izgovora, in če bi se podraženje izvršilo, potem naj za posledice prevzamejo odgovornost merodajni faktorji.

lj **Oddaja košnje.** Mestni magistrat bo prihodnji nedeljo ob treh popoldne oddal nekaj mestnih potov in stradonov na Iloviči in Črni vasi, prihodnji četrtek ob 10. dopoldne nekaj travnikov na Ljublj. gradu in prihodnje soboto (na sv. Jurja dan) nekaj mestnih potov v Trnovskem predmestju potom javne dražbe v zakup. Zdražitelj se vabijo k dražbi.

lj **Okradena reva.** Frančiški Bernikovi, ki je zelo ubožna, je ukradla zloglasna Marjeta Kocjančič kovčeg in prodala skoraj vse blago, katero je bilo v njem. Detektivi kolodvorske policijske ekspoziture so Kocjančičevo in njenega prijatelja Frančiška Burgarja aretirali, dobili še nekaj blaga in 475 K denarja.

lj **Velik vlom.** Danes ponoči je bilo vlomljeno na Opekarski cesti v prodajalno Steinerja. Vlomilo je do 15 vojakov. Ker se vlomi zadnje dni v Ljubljani tako množe, zahtevajo koristi javne varnosti najstrožje odredbe. Zločinci se na eni strani ne boje čisto nič prota, na drugi strani je pa danes policijska straža preslaba, da bi mogla s tisto natančnostjo nadzorovati prodajalne, kakor je to potrebno. Vlome pa pospešuje tudi škandalozno slaba razsvetljava v Ljubljani. Vsekakor so potrebne najenegečnejše odredbe, da se gospodje vlomilci ne bodo brez skrbi sprehajali po trgovinah.

lj **Tatvine.** Karol Bolha, čevljarški mojster, Albin Struss, čevljarški pomočnik in Frančiška Šifer, zasebnica, se pred deželnim sodiščem zagovarjajo, kakor pravi obtožba: Karol Bolha si je pridobil tekem jeseni lanskega leta od tatov Petra Terazanija, Gilda Delucchija, Bernarda de Labo in Avgusta Albertinija pri tvrdki Karol Pollak ukradeno usnje. Albin Struss je 8. novembra 1919 na velevanje Frančiške Šifer 14 teh koz, katere so se nahajale pri strojarju Adolfu Mergenthalerju, vzel in jih skrnil deloma v drvarnici svojih staršev, deloma pri Tereziji Vrhovnik. Struss si je tudi prilastil 150 K vreden čevljarški material, katerega mu je bil lani poleti zaupal Oton Wolf. Ob zaključku lista razprava, katero vodi g. nadsvetnik Žebre, še ni bila končana.

lj **Pri napovedi policijske ure** dne 14. februarja t.l. v Sokličevi gostilni je razdalil Ignacij Gorenc policijskega stražnika Franceta Medveščka. Gorenc zaslišan pri deželni sodnji nastopa predrzno in pravi, da je res razdalil stražnika, toda on (napreč stražnik) tudi ni mogel biti normalen. Priča Štrukelj Alojzij pravi, da je stražnik rekel: »Dosti je tega, ne boste več žili, policijska ura je.« Ko po končani razpravi vpraša prvomestnik nadsvetnik Žebre Gorenc: »Pripomniti imam to, da on ni mogel normalen biti.« Sodišče je Gorenc obsodilo v 3 dni strogega zapore.

Aprovizacija.

a **Nove sladkorne izkaznice** se bodo izdajale le pri osrednji krušni komisiji na magistratu, in sicer: za I. okraj dne 19. aprila; za II. okraj dne 20. aprila; za III. okraj dne 21. aprila; za IV. okraj dne 22. aprila; za V. okraj dne 23. aprila; za VI. okraj dne 24. aprila; za VII. okraj dne 26. aprila; za VIII. okraj dne 27. aprila; za IX. okraj dne 28. aprila; za X. okraj dne 29. aprila. 1. Te dneve morajo priti po izkaznice vse stranke, ki so dosedaj dobivale sladkorne izkaznice. 2. Za stranke, ki niso dobivale izkaznic, to je za člane Vojne Zveze ozir. Nakupovalne zadruga ter za železniške uslužbence, se določijo posebni dnevi za izdajo izkaznic. 3. Izdajale se bodo tri vrste izkaznic: bele izkaznice s številkami za trgovino, modre izkaznice s številkami za mestno aprovizacijo in modre izkaznice brez številke za gospodarske zadruga. 4. Člani Samopomoči in Splošne gospodarske zadruga naj zahtevajo modre sladkorne izkaznice brez številke ter naj jih takoj oddajo pri Samopomoči, oziroma pri splošni gospodarski zadrugi, ker bodo po oddaji sladkornih kart dobivali sladkor na svoje članske knjižice, katere morajo prineseti s seboj, da se vanje zabeleži število oddanih kart. 5. Stranke mestne aprovizacije, to so tiste, ki so dobivale cenejšo moko pri mestni aprovizaciji, naj zahtevajo modre sladkorne izkaznice s številkami, ker bodo na te izkaznice dobivale sladkor v vojni prodajalni na Poljanski cesti št. 15. 6. Stranke, ki niso člani Samopomoči, Splošne gospodarske zadruga, mestne aprovizacije in tisti, ki ne dobivajo sladkorja v Vojni zvezi, oziroma na železnici in ki tudi niso nikjer dobivali cenejše moke, naj zahtevajo bele sladkorne izkaznice s številkami, ker bodo dobili sladkor pri trgovcih. 7. Rujave sladkorne izkaznice, ki jih imajo stranke že v rokah, so do preklica še veljavne in naj jih torej stranke shranijo.

BORZA.

LDU Dunaj, 15. aprila. (ČTU.) Devize: Amsterdam 7500, Berlin 406, Bukarešta —, Curih 3700, Kristijanija 4100, Kodani 3875, Stockholm 4700. Valute: Nemške marke 405, leji 335, levi 320, švicarski franki 3675, francoski franki 1150, italijanske lire 800, angleški funti 840, dolarji 200, carski rublji 265. Kurzi v prostem prometu: Zagreb 128—142. Budimpešta, plačila v denarju poštne hranilnice 96—110, plačila v žigosanih bankovcih 100—115, madžarski žigosani bankovci —, Praga 320—335, Varšava in Krakov v poljskih markah 130—140, čehoslovaški bankovci po 5000 kron 325—345, manjši bankovci 330—350, novi dinarji 575—626.

Narodno gledališče.

Ker se je dosegel sporazum med člani in upravo, se otvori zopet gledališče danes 16. t. m. z opero »Faust« za abon. B.

Opera.

16. aprila petek: »Faust«. Abon. B.
17. aprila sobota: »Mignon«. Izven ab.
18. aprila nedelja: »Ksenija« in »Pagliacci«. Izven abon.
19. aprila ponedeljek: Zaprt.

Drama.

16. aprila petek: »Golgota«. Abonement E.
17. aprila sobota: »Saloma-Slepica«. Abonement A.
18. aprila nedelja popoldne: »Trnjulčica«. Abonement izven.

Povišane cene vstopnic v operi in dram.
Z ozirom na to, da je uprava vsled rastoče draginje morala angažovanim članom po mogočnosti zvišati gaže, je prisliljena zvišati tudi cene vstopnicam za opero in dram.

Glede abonementa se objavi pozneje.

Marionetno gledališče.

V nedeljo 18. aprila ob 5. uri popoldne: »Obuti maček«, zadnja predstava v tej sezoni.

Odgovorni urednik Jože Rutar.
Izdajatelj konzorcij »Večernega lista«.
Tiska »Jugoslovanska tiskarna« v Ljubljani.